

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ
Πληροφορίες: Αρβανίτη Έλενα
Τηλέφωνο: 2131361360
Email: e.arvaniti@ypes.gr
Ταχ. Διεύθυνση: Ευαγγελιστρίας 2
Ταχ. Κώδικας: 101 83 – Αθήνα

Αθήνα, 17 Δεκεμβρίου 2024

Αριθ. Πρωτ.: 83691

ΠΡΟΣ :
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΘΕΜΑ: Εγκύκλιος για τον χαρακτηρισμό ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς ως επικίνδυνο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ζώων Συντροφιάς έχει γίνει αποδέκτης μεγάλου αριθμού ερωτημάτων αναφορικά με τη διαδικασία χαρακτηρισμού ενός ζώου συντροφιάς ως **«επικίνδυνου»** και το σχετικό ρόλο των επιτροπών του άρθρου 10 του ν.4830/2021.

Σκοπός της παρούσας Εγκυκλίου είναι η παροχή διευκρινήσεων σχετικά με τη διαδικασία χαρακτηρισμού ενός ζώου συντροφιάς ως **«επικίνδυνου»** όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 2 παρ. 14, η αποσαφήνιση της αρμοδιότητας της Πενταμελούς Επιτροπής παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς και πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων της παρ. 8 του άρθρου 10 και της Τριμελούς Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής της παρ. 10 του ίδιου άρθρου.

ΕΝΝΟΙΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΔΕΣΠΟΤΟΥ ΖΩΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΑΥΤΟΥ

«Επικίνδυνο ζώο συντροφιάς»¹ ορίζεται:

¹ Παρ.14, άρθρο 2,ν.4830/21

- το ζώο συντροφιάς που εκδηλώνει **επανελημμένα απρόκλητη και αδικαιολόγητη επιθετικότητα** προς τον άνθρωπο ή τα άλλα ζώα **χωρίς να απειληθεί**, καθώς και
- το ζώο που **πάσχει ή είναι φορέας σοβαρού νοσήματος**, που μπορεί να μεταδοθεί στον άνθρωπο ή στα άλλα ζώα και, σύμφωνα με γνωμάτευση κτηνιάτρου, δε θεραπεύεται.

Η απόφαση για την επικινδυνότητα ή για την αναγκαιότητα πραγματοποίησης ευθανασίας ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς λαμβάνεται από την Πενταμελή Επιτροπή παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς και πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων² (εφεξής Πενταμελής Επιτροπή) σύμφωνα με τη γνωμάτευση κτηνιάτρου³.

Στην περίπτωση, που στο πλαίσιο της Πενταμελούς Επιτροπής **διαπιστώνεται διαφωνία** για την επικινδυνότητα ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς ή για την αναγκαιότητα της πραγματοποίησης ευθανασίας, την οριστική απόφαση λαμβάνει Τριμελής Ειδική Επιστημονική Επιτροπή κτηνιάτρων⁴, που συγκροτείται σε κάθε δήμο με απόφαση του δημάρχου.

Η λήψη της απόφασης από την Πενταμελή Επιτροπή σύμφωνα με τη γνωμάτευση κτηνιάτρου τόσο **α)** για τον χαρακτηρισμό ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς ως **επικίνδυνου** όσο και **β)** για την αναγκαιότητα πραγματοποίησης **ευθανασίας** ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς, που έχει χαρακτηριστεί επικίνδυνο, **απαιτεί ομοφωνία**.

Σε περίπτωση **διαφωνίας** έστω και ενός μέλους της εν λόγω επιτροπής, η απόφαση για την **επικινδυνότητα** ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς ή για την αναγκαιότητα της πραγματοποίησης **ευθανασίας** λαμβάνεται από την Τριμελή Ειδική Επιτροπή Κτηνιάτρων.

Η λειτουργία και ο τρόπος λήψης απόφασης της Τριμελούς Ειδικής Επιτροπής Κτηνιάτρων, εφόσον δεν ορίζεται ειδικά από νόμο, καθορίζεται από τις γενικές διατάξεις του **Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας** (Κ.Δ.Δ.), περί συλλογικών οργάνων⁵. Συγκεκριμένα, αναφορικά με την ύπαρξη απαρτίας, στα τριμελή συλλογικά όργανα, απαιτείται η παρουσία και των τριών (3) τακτικών ή αναπληρωματικών μελών, ενώ η λήψη απόφασης

² Παρ.8,9 &10, άρθρο 10, ν.4830/21

³ Εδάφιο.α,παρ.9, άρθρο10

⁴ Παρ.10, άρθρο 10,ν.4830/21

⁵ Άρθρα 14,15 του ΚΔΚ (ν.2690/1999)

λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών, εν προκειμένω και των τριών (3) τακτικών ή αναπληρωματικών.

Η Τριμελής Επιτροπή αποτελεί σύμφωνα με το νόμο **«ειδική επιστημονική επιτροπή»**. Συνεπώς σε αντίθεση με την Πενταμελή, η Τριμελής Επιτροπή, εξ ορισμού, δύναται επιστημονικά να αξιολογεί και να αποφαινεται σχετικά με τον χαρακτηρισμό ενός ζώου συντροφιάς ως **«επικίνδυνο»**.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΖΩΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΩΣ «ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΥ» ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΥΤΟΥ

Η Πενταμελής Επιτροπή καλείται στο πλαίσιο της παρακολούθησης της υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς και πρόληψης δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων να αποφασίσει σχετικά με τη **διαχείριση** των επικίνδυνων ζώων. Δεδομένου ότι η εν λόγω επιτροπή **«αποφασίζει για την επικινδυνότητα, σύμφωνα με τη γνωμάτευση κτηνιάτρου»**, σε κάθε περίπτωση η Πενταμελής Επιτροπή οφείλει να λάβει υπόψη της την εν λόγω γνωμάτευση. Επισημαίνουμε πως όταν ο νόμος αναφέρει πως η Πενταμελής Επιτροπή **«Αποφασίζει για την επικινδυνότητα ενός ζώου συντροφιάς»**, αποδέχεται σε κάθε συζήτηση σχετικού θέματος την πιθανότητα διαφωνίας και τη λήψη τελικής απόφασης από την Τριμελή Επιτροπή.

Όπως προκύπτει από τη γραμματική διατύπωση του νόμου η απόφαση **α)** για τον χαρακτηρισμό ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς ως **επικίνδυνου** όσο και

β) για την αναγκαιότητα πραγματοποίησης **ευθανασίας** ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς, είναι αρμοδιότητα της **Πενταμελούς ή της Τριμελούς Επιτροπής** κατά περίπτωση και **απαιτεί** σχετική γνωμάτευση κτηνιάτρου, ότι δεν θεραπεύεται.

Η γνωμάτευση του κτηνιάτρου αποτελεί την **αξιολόγηση** και **εκτίμηση** της **επικινδυνότητας** ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς, δηλαδή την εκτίμηση της πιθανότητας το συγκεκριμένο ζώο συντροφιάς να **προκαλέσει βλάβη** σε άνθρωπο ή σε άλλα ζώα, είτε λόγω απρόκλητης και αδικαιολόγητης επιθετικότητας, είτε από πάθηση ή ως φορέας σοβαρού νοσήματος που μπορεί να μεταδοθεί στον άνθρωπο ή στα άλλα ζώα.

Στοιχείο της γνωμάτευσης θα πρέπει να είναι η **δυνατότητα ίασης ή όχι**, τόσο των παραγόντων που οδηγούν σε **επιθετική συμπεριφορά**, όσο και της **πάθησης ή του μεταδοτικού σοβαρού νοσήματος** που το ζώο φέρει.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΥ ΖΩΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ, ΕΝΕΚΑ ΕΠΙΘΕΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΝΟΙΑΣ

Για τον χαρακτηρισμό ως **«επικίνδυνο»** ενός ζώου συντροφιάς πρέπει να συντρέχουν **αθροιστικά** οι εξής προϋποθέσεις⁶:

1) Απρόκλητη και αδικαιολόγητη επιθετική συμπεριφορά.

Το ζώο να εκδηλώνει την επιθετικότητά του είτε προς άλλα ζώα, είτε προς τους ανθρώπους, **χωρίς να δεχθεί πρόκληση**.

Δηλαδή χωρίς καμία αφορμή, **χωρίς να δεχθεί το ίδιο επίθεση, χωρίς να χτυπηθεί ή να εκδιωχθεί δια της βίας, χωρίς να ενοχληθεί στον χώρο που διαβιεί ή σιτίζεται δια οποιουδήποτε τρόπου**, εντελώς απρόκλητα.

Ενδεικτικά:

- Το ζώο που αμύνεται σε επίθεση άλλων ζώων ή ανθρώπου **δεν λογίζεται επικίνδυνο**.
- Το ζώο που εκδηλώνει επιθετική συμπεριφορά όταν ενοχλείται, την ώρα που τρώει και λόγω ενστίκτου αυτοσυντήρησης **δεν λογίζεται επικίνδυνο**.
- Το ζώο που αντιδρά με επιθετικό τρόπο λόγω προφανούς αιτίας, π.χ. λόγω τραυματισμού, πόνου ή / και φόβου και εκδηλώνει επιθετική συμπεριφορά, **δεν λογίζεται επικίνδυνο**.

2) Επανελημμένα απρόκλητη και αδικαιολόγητη επιθετικότητα.

Η επιθετική συμπεριφορά θα πρέπει να λαμβάνει χώρα **κατ' επανάληψη**. Εκτός αν η βαρύτητα της προκληθείσας και πιστοποιημένης βλάβης είναι τέτοιου βαθμού (**βαριά ή επικίνδυνη**) -ως τέτοια λογίζεται η περίπτωση βλάβης που χρήζει νοσηλείας- που δικαιολογεί τη λήψη μέτρων από την **πρώτη** εκδήλωση επιθετικής συμπεριφοράς.

Καθίσταται αντιληπτό ότι ο ίδιος ο νόμος θέτει πολύ αυστηρές προϋποθέσεις και κριτήρια προκειμένου να οδηγηθεί μια Πενταμελής Επιτροπή στην απόφαση να χαρακτηρίσει ένα ζώο ως επικίνδυνο λόγω επιθετικής συμπεριφοράς.

⁶ Παρ.14, άρθρο 2, ν.4830/21

ΒΗΜΑΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΖΩΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΩΣ «ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΥ»

Σε περίπτωση που **πιστοποιείται** η πρόκληση σωματικής βλάβης σε άνθρωπο από αδέσποτο ζώο συντροφιάς, μέσω **γνωμάτευσης** συντεταγμένης **αποκλειστικά** από **ιατροδικαστή ή επικουρικό ιατροδικαστή** και σε περίπτωση ελλείψεως από **ιατρό δημοσίου νοσηλευτικού ιδρύματος**:

- Τα ανωτέρω σε συνδυασμό με έγγραφη καταγγελία που κατατίθεται είτε στο δήμο, είτε στο κατά τόπο αρμόδιο αστυνομικό τμήμα. Τότε ο αρμόδιος δήμος **υποχρεούται** να καταβάλλει κάθε εύλογη προσπάθεια προκειμένου να **περισυλλέξει άμεσα** το εν λόγω ζώο.
- Το αδέσποτο ζώο συντροφιάς διακομίζεται στον κτηνίατρο προκειμένου να πραγματοποιηθεί κτηνιατρικός έλεγχος και παρακολούθηση της συμπεριφοράς του. Τα συμπεράσματα του ελέγχου και της παρακολούθησης **καταγράφονται σε έκθεση** στην οποία **περιέχονται όλα τα σχετικά δεδομένα**, όπως αποτελέσματα εξετάσεων, δοκιμών, ή παρατηρήσεις συμπεριφοράς του ζώου, καθώς και προτάσεις για την διαχείρισή του. Η έκθεση κατατίθεται στην αρμόδια υπηρεσία του δήμου για τυχόν ενέργειες του και κοινοποιείται στην Πενταμελή Επιτροπή.
- Σε περίπτωση επιθετικού ζώου, του οποίου **η επιθετικότητα δεν οφείλεται σε παθολογικά αίτια**, ο δήμος μπορεί να ζητήσει τη γνώμη επαγγελματία εκπαιδευτή σκύλων, μέλους νομίμως αναγνωρισμένου επαγγελματικού σωματείου εκπαιδευτών σκύλων⁷ συμπεριλαμβανομένου του Διεθνούς Οργανισμού Πιστοποιήσεων CCPDT (Certification Council for Professional Dog Trainers).

Εφόσον η επιθετική συμπεριφορά του ζώου επαναλαμβάνεται, εφόσον συνταχθούν Ιατροδικαστικές ή Ιατρικές Εκθέσεις και Κτηνιατρικές γνωματεύσεις, εφόσον κατατεθούν έγγραφες στοιχειοθετημένες καταγγελίες - είτε στο δήμο είτε στην αρμόδια αρχή διενέργειας της προανάκρισης (π.χ. Ελληνική Αστυνομίας, Δημοτική Αστυνομία, Λιμενικό Σώμα κ.ά.) - στοιχειοθετείται σχετική ποινική δικογραφία. Επισημαίνεται ότι στο παρόν δικονομικό στάδιο **ο δήμος καθίσταται διάδικο μέρος.**

Όλα τα ανωτέρω στοιχεία συγκεντρώνονται από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου και κοινοποιούνται στην Πενταμελή Επιτροπή προκειμένου η τελευταία να επικουρηθεί στη λήψη της σχετικής αποφάσεως περί χαρακτηρισμού του ζώου ως επικίνδυνου λόγω

⁷ Παρ.10, άρθρο 10,ν.4830/21

επανελημμένης απρόκλητης και αδικαιολόγητης επιθετικής συμπεριφοράς η οποία δέον όπως είναι επαρκώς αιτιολογημένη.

Συμπερασματικά, οι σχετικές αποφάσεις χαρακτηρισμού ενός ζώου συντροφιάς ως επικίνδυνου με εκδηλωθείσα επιθετική συμπεριφορά, δέον όπως λαμβάνονται μετά από προηγούμενη επισταμένη μελέτη του νόμου και των αυστηρών προϋποθέσεων που αυτός θέτει. Απαιτείται: αναλυτική περιγραφή περιστατικών, αξιοποίηση τυχόν αυτοπτών μαρτύρων, απαρίθμηση περιστατικών που αφορούν το συγκεκριμένο ζώο, δίδεται έμφαση στην ύπαρξη ιδίως δελτίων συμβάντων καταγραφής κατά το παρελθόν όμοιων καταγγεληθέντων περιστατικών.

Μείζονος σημασίας η λήψη από την καθ' ύλην και κατά τόπο αρμόδια αρχή διενέργειας της προανάκρισης, ενόρκων καταθέσεων των πολιτών που ισχυρίζονται ότι ένα ζώο εκδηλώνει επιθετική συμπεριφορά.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΥ ΖΩΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΠΟΥ ΠΑΣΧΕΙ / ΕΙΝΑΙ ΦΟΡΕΑΣ ΣΟΒΑΡΟΥ ΝΟΣΗΜΑΤΟΣ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΕΥΘΑΝΑΣΙΑΣ

Οι αποφάσεις ευθανασίας **αναρτώνται** πριν την υλοποίησή τους στην Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων και στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου για ελάχιστη περίοδο **τριάντα (30) ημερών**. Η περίοδος των τριάντα (30) ημερών δεν απαιτείται να τηρηθεί **αν συντρέχουν επαρκώς αιτιολογημένοι και επιστημονικώς αποδεκτοί κτηνιατρικοί λόγοι για άμεση ευθανασία**. Επί παραδείγματι ανίατη ασθένεια εκ της οποίας το ζώο υποφέρει.

Η ανωτέρω απόφαση λαμβάνεται ύστερα από άδεια της Πενταμελούς Επιτροπής⁸ κατόπιν ενδελεχούς μελέτης των στοιχείων και **εξάντλησης κάθε πιθανότητας αξιοπρεπούς επιβίωσης του ζώου**, και ορθής διαχείρισης με **απώτερο σκοπό την υιοθεσία του**.

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΥΣΑΚΗΣ

⁸ Παρ.11, άρθρο 10,ν.4830/21

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ :

ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ:

Δήμοι της χώρας
Γραφεία Δημάρχων

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Εθνική Αρχή Διαφάνειας, info@aead.gr, grammateia@aead.gr
2. Συνήγορος του Πολίτη: gl@synigoros.gr
3. Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας: kepik@astynomia.gr
4. Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής : dla@hcg.gr
5. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ) : info@kedke.gr
6. Διυπηρεσιακή Μονάδα Ελέγχου Αγοράς (ΔΙΜΕΑ) : 1520@mindev.gov.gr
7. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας Γενική Γραμματεία Δασών:
diaxeirisidason@prv.ypeka.gr
8. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων: info@minagric.gr
9. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Χώρας
10. Περιφέρειες της Χώρας
Γεν. Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής
Δ/νσεις Κτηνιατρικής
11. Περιφερειακές Ενότητες
Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής
Τμήματα Κτηνιατρικής
12. Πανελλήνιος Κτηνιατρικός Σύλλογος: info@hva.gr , ktiniatrikos_sillogos@yahoo.gr

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υφυπουργού
3. Γραφείο Ειδικού Γραμματέα για την Προστασία Ζώων Συντροφιάς